

Riječ urednice

Drago mi je da mogu predstaviti 64. svezak časopisa *Arhivski vjesnik*, s osam radova različitih kategorija, unutar uobičajenih rubrika: *Arhivska teorija i praksa* te *Institucije, osobe i obitelji*, uz što donosimo i prijevod jednoga dokumenta FIAF-a (International Federation of Film Archives), te nekolicinu prikaza publikacija i događanja. U ovom svesku objavljujemo i nekrolog posvećen arhivistu Vladimiru Žumeru (1949.-2021.), slovenskomu kolegi, koji je bio i naš suradnik te višegodišnji član uredništva ovoga časopisa.

U okviru rubrike *Arhivska teorija i praksa* objavljujemo šest radova.

Nenad Bukvić, nastavno na rad iz prošlogodišnjeg sveska *Arhivskoga vjesnika* u kojem je analizirao sudionike, u ovom se svesku bavi analizom komentara koji su nastali tijekom javne rasprave u vezi s donošenjem pojedinih arhivskih propisa i planskih dokumenata javne arhivske službe u Hrvatskoj u razdoblju 2017.-2020. godine. Time je zaokružio prošlogodišnje istraživanje, ukazujući na važnost sudjelovanja stručne zajednice u “oblikovanju normativne infrastrukture arhivske službe”.

Dijana Cenger piše o nakladničkoj djelatnosti hrvatskih arhiva u funkciji promotivnoga alata, ali i odnosa s javnošću tijekom povijesti, te temeljem istraživanja provedenoga ove godine u arhivima putem upitnika. Rezultati istraživanja ukazuju na potrebu jačanja toga segmenta rada u fazi strateškoga planiranja djelatnosti arhiva, ali i provođenja opsežnije i temeljitije evaluacije te stimuliranja razvoja digitalnih inačica publikacija, za kojima postoji interes među korisnicima arhivskih izdanja.

Tomislav Galović autor je rada nastaloga povodom 120. obljetnice *Arhivskog vjesnika*, obilježene 26. studenoga 2019. u Hrvatskom državnom arhivu, a odnosi se na zastupljenost heraldičkih tema u časopisu, od njegovih početaka do danas. Časopis je nakon pokretanja 1899. bio u najvećoj mjeri posvećen objavljivanju arhivskoga gradiva te znatno više pomoćnim povijesnim znanostima negoli danas. Ipak ni danas se ne odričemo tih tema, kao neodvojivoga dijela djelatnosti arhiva. U prilog tomu govori i nekolicina radova iz novijega razdoblja, koji se u većem ili manjem opsegu dotiču heraldičke tematike, a na koje u svojem radu ukazuje profesor Galović.

Ivana Hebrang Grgić ukazala je na važnost izvora za istraživanje publikacija hrvatskih iseljenika na primjeru Australije i Novoga Zelanda. Rad je nastao kao rezultat istraživanja u australskim i novozelandskim knjižnicama i arhivima,

koje je autorica provodila u suradnji s Anom Barbarić, radeći na projektu Hrvatski iseljenički tisak. Projekt se provodi na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, s ciljem izrade bibliografije periodičkih izdanja i drugih publikacija hrvatskih iseljenika, čiji će podatci biti dostupni *on-line*, a prati ih i digitalizacija pojedinih izdanja. U ovom radu Ivana Hebrang Grgić ukazuje na primjere periodike o čijem postojanju ne bismo znali ništa ili gotovo ništa bez istraživanja australskih i novozelandskih arhivskih izvora.

U okolnostima donošenja novih propisa o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva i spisovodstvenom poslovanju tijela javnih vlasti u Hrvatskoj donosimo dva rada. Vedran Muić i Tomislav Car pišu o oblikovanju internih dokumenata stvaratelja, pravila za upravljanje dokumentarnim gradivom i popisa s rokovima čuvanja kao uvodu u digitalnu transformaciju, kojom se intenzivnije trebaju zaokupiti stvaratelji arhivskoga gradiva, da bi digitalno oblikovano gradivo u predviđenom opsegu i kvalitetno strukturirano moglo biti preuzeto u arhive. Autori su se u radu usredotočili na analizu prakse nakon donošenja propisa, sa željom da njihova analiza i ukazivanje na reprezentativne primjere iz do sada dosegnute prakse pomogne izradi kvalitetnijih internih akata kod što većega broja stvaratelja. Drugi je rad Kristijana Karajića, koji se je usredotočio na postupak provjere sukladnosti pravila, tehnologija i postupaka pretvorbe gradiva u digitalni oblik, čije korake je propisao i provodi HDA za sva tijela javne vlasti, ali i druge pravne i fizičke osobe, sa svrhom preuzimanja u arhive gradiva koje je zadržalo obilježja vjerodostojnosti te radi osiguranja primjerene zaštite i trajne iskoristivosti gradiva.

U bloku *Institucije, osobe i obitelji* objavljujemo dva rada. Prvi je rad Tomislava Jonjića u kojem prati aktivnosti Hrvatske seljačke stranke prije izbora za Ustavotvornu skupštinu Demokratske Federativne Jugoslavije (1945.). U okviru rada donosi prijepis do sada nepoznatoga dokumenta o tzv. Konferenciji prvaka HSS-a u zagrebačkom hotelu Esplanade, održanoj u rujnu 1945. godine u Zagrebu, koji sadrži i zanimljive dijelove o progonima i stanju stranke u tom razdoblju, poglavito u ljeto 1945. godine. Drugi je rad Nenada Grgurice posvećen stvaranju hrvatskoga carinskoga zakonodavstva u postupku proglašenja neovisnosti i razdruživanja od jugoslavenske države, u kojem prikazuje i institucionalni razvoj hrvatskih carinskih tijela u tome razdoblju.

U okviru rubrike *Dokumenti* donosimo prijevod Iskaza o digitalnim tehnologijama 3, autora Roberta Byrnea, Caroline Fournier, Anne Gant i Ulricha Ruedela, posvećenog digitalnoj restauraciji i obradi filmske slike s praktičnoga i etičkoga stajališta, koji je usvojen u okviru Tehničke komisije FIAF-a, a preveo ga je Vjeran Pavlinić.

Pored toga, jedan prilog posvećen je seminaru održanom u Zagrebu na temu digitalizacije kulturnoga nasljeđa (*Razvoj i održavanje IKT sustava za projekt eKultura*). Svezak zatvara niz prikaza časopisa, među njima i novopokrenu-

toga časopisa *Ad acta*, kao izdanja sisačkoga arhiva namijenjenoga prije svega publiciranju arhivskih pomagala, ali i drugih arhivističkih sadržaja, zatim slovenskoga časopisa *Atlanti* te nekolicine istaknutih svjetskih časopisa (*Archival Science*, *Archivaria*, *Archives and Manuscripts*, *Archives and Records*), sa željom da čitatelji iz hrvatske arhivističke zajednice, ali i obližnjih zemalja u kojima se prati *Arhivski vjesnik*, budu upoznati s najnovijim istraživanjima i spoznajama na području arhivistike.

Rajka Bućin